Prof. Sakari Melander
15.9.2020

Eduskunnan lakivaliokunnalle

Asia: **Hallituksen esitys (HE) 102/2020 vp** eduskunnalle laiksi jäädyttämistä ja menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten vastavuoroista tunnustamista Euroopan unionissa koskevan asetuksen soveltamisesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Aluksi

Käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä ehdotetaan täydentävää kansallista lainsäädäntöä, jota edellyttää Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1805 jäädyttämisestä ja menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten vastavuoroisesta tunnustamisesta (jäljempänä asetus). Asetusta täydentävänä lakina säädettäisiin laki jäädyttämistä ja menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten vastavuoroista tunnustamista Euroopan unionissa koskevan asetuksen soveltamisesta (jäljempänä soveltamista koskeva laki tai 1. lakiehdotus). Lisäksi esityksessä ehdotetaan tehtäväksi muutoksia tiettyihin muihin lakeihin.

Esitys on nähdäkseni perusteellisesti laadittu eikä sen sisältämistä lakiehdotuksista ole sisällöllisesti erityistä huomautettavaa. Keskityn lausunnossani tämän vuoksi ehdotetun sääntelyn ilmentämiin periaatteellisempiin kysymyksiin.

Lausuntonani esitän kunnioittavasti seuraavan.

Ehdotettu sääntely ja sen suhde EU-oikeuteen

Esityksen tarkoituksena on antaa asetusta täydentävää kansallista lainsäädäntöä. Asetuksella korvataan kaksi aikaisempaa puitepäätöstä (puitepäätös 2003/577/YOS omaisuuden tai todistusaineiston jäädyttämistä koskevien päätösten täytäntöönpanosta Euroopan unionissa, jäljempänä

jäädyttämispuitepäätös, ja puitepäätös 2006/783/YOS vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta menetetyksi tuomitsemista koskeviin päätöksiin, jäljempänä konfiskaatiopuitepäätös). On kuitenkin huomattava, että asetuksen 39 artiklan mukaan asetuksella korvataan molemmat puitepäätökset vain niiden jäsenvaltioiden kesken, joita asetus koskee. Lisäksi asetuksella korvataan jäädyttämispäätös vain siltä osin kuin kysymys on omaisuuden jäädyttämisestä. Todisteiden jäädyttämistä sen sijaan koskee eurooppalaista tutkintamääräystä koskeva direktiivi 2014/41/EU.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki jäädyttämistä ja menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten vastavuoroista tunnustamista Euroopan unionissa koskevan asetuksen soveltamisesta, joka sisältäisi sellaista asetusta kansallisesti täydentävää sääntelyä, joka on nähty välttämättömäksi asetuksen tehokkaan kansallisen täytäntöönpanon turvaamiseksi.

Tämä lähtökohta on sinänsä perusteltu, koska asetukset ovat SEUT 288 artiklassa tarkoitetuin tavoin kaikissa jäsenvaltioissa suoraan sovellettavaa unionilainsäädäntöä eikä asetuksen sisältöä lähtökohtaisesti saa kansallisessa lainsäädännössä toistaa. Tietyissä tilanteissa unionioikeudellinen asetus kuitenkin saattaa edellyttää täydentävää kansallista sääntelyä. EU-tuomioistuimen vakiintuneen ratkaisukäytännön mukaan jäsenvaltiot eivät voi toimenpiteillään estää asetuksen suoraa sovellettavuutta ja välitöntä vaikutusta (esim. C-34/73, Variola, EU:C:1973:101, 10 kohta). Asetusten säännöksillä on luonteensa ja niillä unionin oikeuslähteiden järjestelmässä olevan tehtävän nojalla yleensä välitön oikeusvaikutus kansallisissa oikeusjärjestyksissä ilman, että kansallisten viranomaisten olisi ryhdyttävä täytäntöönpanotoimiin. Tästä huolimatta asetusten tiettyjen säännösten täytäntöönpano voi kuitenkin edellyttää, että jäsenvaltiot toteuttavat tällaisia toimia (esim. C-278/02, Handlbauer, EU:C:2004:388, 25–26 kohta). Eduskunnan perustuslakivaliokunta on tähän yleiseen lähtökohtaan liittyen nimenomaisesti todennut, että kansallista sääntelyä ei saa antaa asetuksen soveltamisalalla, ellei asetus nimenomaisesti velvoita tai valtuuta täydentävään kansalliseen sääntelyyn tai muuhun päätöksentekoon, minkä lisäksi yksityiskohtaisemman kansallisen sääntelyn tarvetta arvioitaessa on otettava huomioon myös käsillä olevan asetuksen tavoitteet ja soveltamisala (PeVL 14/2018 vp, s. 3).

Esityksen sisältämissä lakiehdotuksissa on ainakin pääosin nähdäkseni pitäydytty sellaisessa kansallisessa sääntelyssä, jonka asetus joko nimenomaisesti mahdollistaa tai jota on pidettävä mahdollisena asetuksen tavoitteet ja soveltamisala huomioon ottaen. Toisaalta välillä vaikuttaa siltä, että asetuksen sisältämistä kansalliseen lainsäädäntöön kohdistuvista viittauksista tehdään melko pitkälle meneviä päätelmiä täydentävän kansallisen sääntelyn antamismahdollisuuksien suhteen. Esimerkiksi asetuksen salassapitovelvollisuutta koskevassa 11 artiklassa viitataan kansalliseen lainsäädäntöön artiklan 2 kappaleessa, mutta 1. lakiehdotukseen katsotaan perustelluksi sisällyttää melko laaja salassapitoa, vaitiolovelvollisuutta sekä tietojen käyttöä koskevia rajoituksia koskeva 9 §. Ehdotettu säännös on sinänsä asiallisesti perusteltu ja sisällöllisesti kannatettava, mutta ei välttämättä ole aivan selvää, että asetuksen 11(2) artiklan sisältämä viittaus kansalliseen lainsäädäntöön, johon esityksen perusteluissakin (s. 29) täydentävän sääntelyn perusteltavuuden suhteen viitataan, mahdollistaa erityisen laajaa täydentävää kansallista sääntelyä.

Esityksen perustelujen (s. 7) mukaan tavoitteena täydentävän kansallisen sääntelyn antamisen suhteen on, että jäsenvaltioiden rikosoikeudellinen yhteistyö asetuksen alalla entisestään tehostuisi ja että rikoksen asianomistajan asema turvattaisiin asetuksen mahdollistamalla tavalla mahdollisimman hyvin. Täydentävän kansallisen sääntelyn antamisen tavoitteita on sinänsä

nähdäkseni pidettävä hyväksyttävinä. Etenkin asianomistajan aseman turvaaminen (erit. asetuksen 30 artikla ja siihen liittyvä täydentävänä säännöksenä ehdotettu 1. lakiehdotuksen 27 §) on tavoitteena hyväksyttävä ja on huomattava, että eduskunnan lakivaliokunta on useasti korostanut asianomistajalle tulevan vahingonkorvauksen turvaamisen tärkeyttä ja kiinnittänyt huomiota mahdollisuuteen käyttää menettämisseuraamusperusteisesti jäädytettyä omaisuutta myös asianomistajalle tulevan vahingonkorvauksensuorittamiseen (LaVM 4/2016 vp, s. 4 ja siinä mainitut lausunnot). Jäsenvaltioiden rikosoikeudellisen yhteistyön tehostumista voidaan niin ikään pitää hyväksyttävänä tavoitteena, joskin on hieman epäselvää, miten tämä tavoite liittyy ehdotettuun asetusta täydentävään kansalliseen lainsäädäntöön. Oletettavaa on, että ennen muuta soveltamista koskevalla lailla pyritään toteuttamaan asetuksen käytännön soveltaminen kansallisesti tavalla, jolla pyritään turvaamaan asetuksen mahdollisimman sujuva ja tehokas kansallinen soveltaminen.

Asetus rikosoikeudellisen yhteistyön säädösinstrumenttina

Käsiteltävänä olevan hallituksen esityksen taustalla oleva asetus on ensimmäinen EU-oikeudellinen asetus, joka annetaan Euroopan unionista toiminnasta annetun sopimuksen 82(1) artiklassa tarkoitetun vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen toteuttamiseksi rikosoikeudellisessa yhteistyössä. SEUT 82(1) artikla sinänsä mahdollistaa sekä asetusten että direktiivien käyttämisen, kun taas rikosprosessioikeudellisten vähimmäissääntöjen antamisessa SEUT 82(2) artiklan ja aineellisen rikoslainsäädännön lähentämisessä SEUT 83 artiklan mukaan voidaan käyttää vain direktiivejä.

Vaikka rikosoikeudellista yhteistyötä ja erityisesti vastavuoroisen tunnustamisen periaatetta toteuttavan yhteistyön oikeusperusta sallii asetusten käyttämisen säädösinstrumenttina, asetuksen käyttämistä EU:n rikosoikeudellisessa yhteistyössä voidaan silti pitää poikkeuksellisena ratkaisuna. Tätä kuvastaa osaltaan asetuksen 53 johdantokappale, jonka mukaan ”Tämän säädöksen oikeudellinen muoto ei saisi muodostaa ennakkotapausta unionin tuleville säädöksille rikosasioissa annettavien tuomioiden ja oikeudellisten päätösten vastavuoroisen tunnustamisen alalla. Tulevien säädösten oikeudellisen muodon valinnan olisi perustuttava huolelliseen, tapauskohtaiseen arvioon ottaen huomioon muun muassa säädöksen vaikuttavuus ja suhteellisuus- ja toissijaisuusperiaate.”

Lisäksi on huomattava, että asetuksen valmisteluvaiheessa eduskunnan lakivaliokunta on katsonut asetuksen käyttämisen vastavuoroisen tunnustamisen sääntelyinstrumenteissa olevan poikkeuksellista ja valiokunta on korostanut, että ehdotetun sääntelyn on oltava toimivaa ja sisällöltään sellaista, että asetuksen käyttöä instrumenttina voidaan perustella (LaVL 6/2017 vp, s. 4).

Edellä todettuun nähden on hieman ongelmallista, että käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä ei laajemmin tarkastella asetuksen käyttämistä rikosoikeudelliseen yhteistyöhön kuuluvan vastavuoroisen tunnustamisen instrumenttina. Esityksessä (esim. s. 4) tosin lyhyesti tarkastellaan yleisesti asetusta uninoin säädösinstrumenttina, mutta laajempaa tarkastelua asetuksen käyttämisestä nimenomaan EU:n rikosoikeudellisessa yhteistyössä esitykseen ei sisälly. Ei sinänsä liene todennäköistä, että säädösinstrumentin valikoitumisesta asetukseksi aiheutuisi Suomessa käytännön ongelmia, mutta asian periaatteellinen merkitys on huomattava, minkä vuoksi asian laajempi tarkastelu hallituksen esityksen perusteluissa olisi ollut suotavaa.

Käsiteltävänä oleva hallituksen esitys ja ennen muuta esityksen sisältämän 1. lakiehdotuksen laajuus nähdäkseni myös varsin selkeästi puoltavat sitä, että EU:n rikosoikeudellisessa yhteistyössä myös vastavuoroisen tunnustamisen periaatetta koskevin osin olisi syytä jatkossa käyttää direktiivejä. Vaikka vastavuoroista tunnustamista koskeva yhteistyö toimiakseen edellyttää jäsenvaltioiden toimivan riittävän yhdenmukaisten sääntöjen puitteissa, ei EU-oikeudellisesti ole aivan ongelmatonta, että asetuksen kansallinen soveltaminen edellyttää 31 säännöstä sisältävän asetuksen soveltamista koskevan lain (1. lakiehdotus). Rikosoikeus ja rikosprosessioikeus ovat myös oikeudenaloja, joilla on erityistä merkitystä oikeusturvan sekä sääntelyn tarkkarajaisuuden ja täsmällisyyden asettamien vaatimusten näkökulmasta, mikä nähdäkseni edellyttäisi mahdollisimman selkeää ja niin lainsoveltajan kuin sen mahdollisen kohteen näkökulmasta selkeästi hallittavaa ja ymmärrettävää lainsäädäntöä. Kokonaisuus, jossa tulee soveltaa ja tulkita kansallisesta rikosoikeudellisesta ja rikosprosessioikeudellisesta lainsäädännön kirjoittamisperinteistä poikkeavaa unionioikeudellista sääntelyä sekä tätä täydentävää kansallista lainsäädäntöä ei ole tästä näkökulmasta kaikkein optimaalisin.

Lisäksi voidaan todeta, että eduskunnan perustuslakivaliokunta on käytännössään suhtautunut varsin pidättyväisesti direktiivien niin sanottuun sekamuotoiseen täytäntöönpanotapaan perustein, jotka sisällöllisesti nähdäkseni myös puoltavat sitä, että nimenomaan direktiivejä tulisi käyttää asetusten sijaan EU:ssa toteutetussa rikosoikeudellisessa yhteistyössä. Eduskunnan perustuslakivaliokunnan mukaan sekamuotoinen ”täytäntöönpanomenetelmä sulkee ainakin osaksi pois lainsäätäjän mahdollisuuden paitsi ottaa huomioon perustuslaista ja kansainvälisistä ihmisoikeusvelvoitteista seuraavia vaatimuksia myös hyödyntää täysimääräisesti sitä kansallista liikkumavaraa ja kansallisesti noudatettua lainkirjoittamistapaa, jonka direktiivit antavat jäsenvaltiolle. Tällainen täytäntöönpanomenetelmä vaikeuttaa sitä ilmeistä lähtökohtaa, että lakia soveltavan viranomaisen pitää rikosprosessuaalisen sääntelyn kyseessä ollessa voida vaikeuksitta soveltaa lainsäädäntöä.” (PeVL 18/2017 vp, s. 3.)

Asetuksella toteutettu rikosoikeudellinen yhteistyö niin ikään pitkälti sulkee pois kansallisen lainsäätäjän mahdollisuuden ottaa huomioon perustuslaista ja kansainvälisistä ihmisoikeusvelvoitteista seuraavia vaatimuksia, koska kansallista täytäntöönpanolainsäädäntöä ei asetusten suhteen lähtökohtaisesti voi antaa. Näiden rikosoikeudellisen yhteistyön instrumenttien kannalta varsin keskeisten velvoitteiden huomioon ottamisen tulisi näin tapahtua EU-lainsäädäntöä valmisteltaessa. Rikos- ja rikosprosessioikeuteen liittyvä lainsäädäntö on myös korostuneesti sen yksilön oikeuksiin puuttuvan luonteen ja korostuneen oikeusturvaulottuvuuden vuoksi sellaista, jonka suhteen olisi nähdäkseni syytä mahdollistaa riittävä sääntelyä koskeva kansallinen liikkumavara. Lisäksi on huomattava, että sääntelykokonaisuus, jossa lainsoveltajan tulee soveltaa yhdessä asetusta ja täydentävää kansallista lainsäädäntöä, muodostaa haasteellisen ja vaikeasti hallittavan kokonaisuuden.

Jäädyttämispäätöksen antava viranomainen

Esitykseen sisältyvän 1. lakiehdotuksen 5 §:n 1 momentin mukaan asetuksen 2 artiklan 8 kohdan a alakohdassa tarkoitettu päätöksen antava viranomainen olisi Suomessa jäädyttämispäätöksen tehnyt syyttäjä tai tuomioistuin. Asetuksen mainitussa alakohdassa viitataan nimenomaan jäädyttämispäätöksen antaneeseen viranomaiseen. On huomattava, että voimassa olevassa omaisuuden tai todistusaineiston jäädyttämistä koskevien päätösten täytäntöönpanosta Euroopan unionissa annetun lain (540/2005; jäljempänä jäädyttämislaki) 19 §:n 1 momentin mukaan

päätöksen Suomessa tehdyn jäädyttämispäätöksen lähettämisestä täytäntöönpantavaksi toiseen jäsenvaltioon tekee jäädyttämispäätöksen tehnyt syyttäjä tai tuomioistuin. 1. lakiehdotuksen 5 §:n 1 momentin sisältö näin vastaisi tältä osin voimassa olevaa oikeustilaa.

Asetus (2(8)(a)(ii) artikla) sinänsä mahdollistaa myös muun valtion nimeämän toimivaltaisen viranomaisen, jolla on kansallisen lainsäädännön mukaisesti toimivalta rikosasioissa antaa päätös omaisuuden jäädyttämisestä tai panna jäädyttämispäätös täytäntöön, nimeämisen asetuksessa tarkoitetuksi päätöksen antavaksi viranomaiseksi. Jos näin meneteltäisiin, Suomessa toimivaltaisena viranomaisena kysymykseen voisi tulla esimerkiksi pidättämiseen oikeutettu virkamies. Tämänkaltainen ratkaisu on omaksuttu eurooppalaista tutkintamääräystä koskevan direktiivin 2014/41/EU kansallisen voimaansaattamisen yhteydessä. Rikosasioita koskevaa eurooppalaista tutkintamääräystä koskevan direktiivin täytäntöönpanosta annetun lain (430/2017) 22 §:n 1 momentin mukaisesti Suomessa tutkintamääräyksen voi antaa pidättämiseen oikeutettu virkamies, jolla on tutkinnanjohtajan toimivaltuudet poliisissa, Tullissa tai rajavartiolaitoksessa. Tältä osin kansallinen sääntely perustuu tutkintamääräystä koskevan direktiivin 2(c)(ii) artiklaan.

Nähdäkseni esityksessä omaksuttu jäädyttämispäätöksen antavaa viranomaista koskeva ratkaisu on perusteltu. Ensinnäkin, kuten esityksen perusteluissa (s. 15) on todettu, jäädyttämislaissa omaksutun ratkaisun toimivuudessa ei ole havaittu ongelmia. Ei nähdäkseni ole perusteita lähteä muutamaan toimivaltaista viranomaista koskevaa järjestelyä, jos voimassa olevassa järjestelyssä ei ole havaittu ongelmia.

Toiseksi esityksen perusteluissa (s. 15) viitataan Euroopan unionin tuomioistuimen vastavuoroisen tunnustamisen instrumentteja koskevaan viimeaikaiseen oikeuskäytäntöön, jossa toimivaltaisen oikeusviranomaisen käsitettä on tarkasteltu jossain määrin aikaisemmasta poiketen. Tältä osin perusteluissa oletettavasti viitataan EU-tuomioistuimen ratkaisukäytäntöön, jossa on erityisesti korostettu toimivaltaisen oikeusviranomaisen riippumattomuutta suhteessa täytäntöönpanovaltaan (esim. C-566/19 PPU ja C-626/19 PPU, JR ja YC, EU:C:2019:107 ja alun perin C-508/18 ja C-82/19 PPU, OG ja PI (Parquet de Lübeck), EU:C:2019:456 sekä C-509/18, PF (Procureur général de Lituanie), EU:C:2019:457). Vaikka jäädyttämispäätöksen antamisessa on kysymys erilaisesta oikeudellisesta päätöksestä kuin esimerkiksi eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamisesta, EU-tuomioistuimen viimeaikainen oikeuskäytäntö kuitenkin nähdäkseni viittaa melko vahvasti siihen, että toimivaltaiseksi viranomaiseksi olisi syytä kansallisesti määritellä sellainen oikeusviranomainen, joka täyttää tässä käytännössä asetetut vaatimukset.

Kolmanneksi on huomattava, että eurooppalaisen tutkintamääräyksen suhteen omaksuttu toimivaltaista viranomaista koskeva sääntelymalli ei ole suoraan verrannollinen jäädyttämispäätösten antamista koskevaan tilanteeseen, koska tutkintamääräyksessä tarkoitetut toimenpiteet ovat ennen muuta esitutkintaviranomaisen toimivaltaan kuuluvia, minkä vuoksi vahvistamismenettelyä voidaan nimenomaan tutkintamääräyksen antamisen suhteen pitää perusteltuna. Jäädyttämispäätöksen antamista on kuitenkin arvioitava toisin perustein.

Edellä esitetyt näkökohdat nähdäkseni varsin vahvasti puoltavat sitä esityksessä omaksuttua mallia, jonka mukaan mukaan asetuksen 2 artiklan 8 kohdan a alakohdassa tarkoitettu päätöksen antava viranomainen olisi Suomessa jäädyttämispäätöksen tehnyt syyttäjä tai tuomioistuin.

Päätös omaisuuden palauttamisesta loukatulle tai loukatulle suoritettavasta korvauksesta

Esityksen sisältämän 1. lakiehdotuksen 27 § pitäisi sisällään säännöksen päätöksestä omaisuuden palauttamisesta loukatulle tai loukatulle suoritettavasta korvauksesta. Ehdotettu säännös liittyy asetuksen 30 artiklaan ja tavoitteeseen parantaa rikoksen asianomistajan asemaa.

Ehdotettu säännös merkitsisi poikkeusta siitä rikoslain 10 luvun 2 §:n 6 momentin ilmentämästä pääsäännöstä, jonka mukaan hyötyä ei tuomita menetetyksi siltä osin kuin se on palautettu tai tuomittu taikka tuomitaan suoritettavaksi loukatulle vahingonkorvauksena tai edunpalautuksena. Rikoslain 10 luvun 2 §:n 7 momentti toisaalta jo pitää sisällään poikkeuksen 6 momentin ilmentämästä pääsäännöstä. Tämä poikkeus on säädetty sellaisiin kansainvälisen yhteistyön tilanteisiin liittyen, joissa toisessa valtiossa on jäädytettynä olevaa omaisuutta. Nyt 6 momentin ilmentämään pääsääntöön säädettäisiin vielä toinen poikkeus. Poikkeuksesta säädettäisiin 1. lakiehdotuksen 27 §:ssä ja siihen viitattaisiin rikoslain 10 luvun 2 §:n 8 momentissa.

Sisällöllisesti ja asiallisesti ehdotettua muutosta voidaan tältä osin nähdäkseni pitää perusteltuna ja asetuksen tavoitteiden mukaisena. Toisaalta ehdotettu asiaa koskeva sääntely on hyvä esimerkki eurooppalaisen rikosoikeuden kansallista rikosoikeudellista sääntelyä monimutkaistavasta vaikutuksesta. Asialla on merkitystä rikosoikeudellisen sääntelyn ennakoitavuuden, selkeyden ja täsmällisyyden näkökulmasta. Ei välttämättä ole erityisen perusteltua rakentaa sääntelyä siten, että kansallisessa lainsäädännössä omaksutusta pääsäännöstä säädetään kaksi toisistaan hieman poikkeavaa poikkeusta, joista toinen vielä säädetään yksinomaan tietyn EU:n vastavuoroisen tunnustamisen instrumentin soveltamisalaa koskevaksi.

Toiseksi 1. lakiehdotuksen 27 § nähdäkseni antaa aiheen arvioida, olisiko rikoslain 10 luvun 2 §:n 6 momenttia tai 7 momenttia joiltakin osin arvioitava uudelleen. Sinänsä rikoslain 10 luvun 2 momentin 6 §:n perustelut, jonka mukaan yksityisen oikeudella on etusija menettämisseuraamukseen nähden ja menettämisseuraamus väistyy vahingonkorvauksen ja edunpalautuksen hyväksi (HE 4/2016 vp, s. 37 ja HE 80/2000 vp, s. 22), ovat edelleen perusteltuja. Toisaalta kansainväliseen rikosoikeudelliseen yhteistyöhön liittyen 6 momentin ilmentämästä pääsäännöstä on jo säädetty poikkeus ja nyt ehdotetaan säädettäväksi vielä soveltamisalaltaan rajatumpi poikkeus, joka eroaisi 7 momentin poikkeussäännöksestä esityksen perustelujen (s. 52) mukaan siinä, että 1. lakiehdotuksen 27 §:n poikkeustilanteessa ei jäätäisi odottamaan menettämisseuraamusta koskevan täytäntöönpanon loppumista toisessa valtiossa vaan loukatun vaatimus ratkaistaisiin samassa oikeudenkäynnissä. Hyvin perustein voidaan nähdäkseni kysyä, täyttääkö tämänkaltainen sääntely sääntelyn selkeyden ja ennakoitavuuden asettamat vaatimukset ja onko perusteltua säätää soveltamisalaltaan vain asetuksen soveltamistilanteisiin rajatusta poikkeuksesta vai voisiko rikoslain 10 luvun 2 §:n sääntelyä tältä osin arvioida kokonaisuutena uudelleen.

Helsingissä 15.9.2020

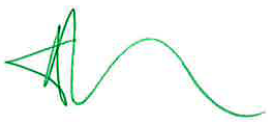

Sakari Melander
OTT, VT, rikosoikeuden professori